

บทความวิจัย

เรื่อง

แนวความคิดเรื่องการตายของชาวญี่ปุ่นที่สะท้อนผ่าน ภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน

โดย

นางสาวสุวณี สายประเสริฐ

รหัสประจำตัว 05540666

เสนอ

อาจารย์คมกฤษ อยู่เต็กแก่ง

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษารายวิชา 450109 การศึกษาเอกเทศ

สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2557

ชื่อบทความวิจัย	แนวความคิดเรื่องการตายของชาวญี่ปุ่นที่สะท้อนผ่าน ภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกซามูไร 47 โรนิน
ชื่อ-นามสกุลนักศึกษา	นางสาวสุวณี สายประเสริฐ รหัสประจำตัว 05540666
ชื่อ-นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์คมกฤษ อยู่เต็กแก่ง
สาขาวิชาเอก	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา	2557

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดของโครงเรื่อง บท และสัญลักษณ์ และศึกษาแนวความคิดเรื่องความตายในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกซามูไร 47 โรนินมีผลการศึกษา โครงเรื่องและบทนั้นมี การนำเรื่องของ 47โรนินมาสร้างเป็นภาพยนตร์โดยเสริมเทคนิคพิเศษ เพื่อให้มีความเป็นแฟนตาซีมากขึ้น ส่วนสัญลักษณ์สำคัญที่ปรากฏในเรื่องได้แก่ โรนิน คือ ความกล้าหาญ ความเป็นคนต่างชาติ คือ มุมมองการมองคนนอกของคนญี่ปุ่นในสมัยนั้น หลุมฝังศพ คือ การแสดงความเคารพนับถือบรรพบุรุษ แม้เมื่อตายจากไปแล้ว ความมืดและความสว่างของฉาก คือ ความตายรูปแบบต่างๆที่สังเกตได้ผ่านความมืดและความสว่างในแต่ละฉาก ดาบ คือ ตัวแทนของซามูไร เทนงู คือ สื่อกลางระหว่างความตายกับโลกมนุษย์ และสุนัขจิ้งจอก คือ เทพฝ่ายร้ายตามความเชื่อของศาสนาชินโต โดยสื่อถึงด้านความคิดความเชื่อเรื่องความตายของคนญี่ปุ่นในสมัยก่อน ส่วนความคิดเรื่องความตายที่ปรากฏในภาพยนตร์ได้แก่ ฮาราคิรีหมายถึงการฆ่าตัวตาย ซึ่งมีทั้งแบบที่เป็นพิธีและไม่เป็นพิธี โดยถือว่าเป็นสิ่งที่มีเกียรติสูงสุดในสังคมซามูไร การเผชิญหน้ากับความตาย เป็นสิ่งที่สังคมญี่ปุ่นเห็นว่าไม่เป็นสิ่งที่น่ากลัว เนื่องจากได้รับอิทธิพลมาจากพุทธศาสนาชินโต และพุทธศาสนานิกายเซน และความเชื่อของชีวิตหลังความตาย โดยที่ ได้รับแนวคิดมาจากทั้งศาสนาชินโตและพุทธศาสนานิกายเซนเช่นเดียวกัน เป็นเหตุให้ทั้งสองแนวคิดนี้ก็มีความเชื่อมโยงกัน โดยการนับแนวคิดทั้งสองมาปรับใช้ด้วยกันของคนญี่ปุ่น

บรรณานุกรม

หนังสือและการตีพิมพ์ภาษาไทย

กอประเชษฐ ตั๊กคานนท์. **บุชโศก ภูของชามุไร**. กรุงเทพฯ : ท็อปปริ้นท์ พับลิเคชั่น, 2545.

คึกฤทธิ์ ปราโมช. **ฉากญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2544.

จินดา จันทร์แก้ว ผศ.ดร. **ศาสนาปัจจุบัน**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2532.

จ้านงค์ ทองประเสริฐ. **เชนกับวัฒนธรรมญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ราชทิตยสถาน, 2518.

ทวีวัฒน์ ปุณฺทริกวิวัฒน์. **ศาสนาและปรัชญาในจีน ทิเบต ญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ : สุขภาพใจ, 2545.

พิพาดา ยังเจริญ. **ประวัติอารยธรรมญี่ปุ่น**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

พิเศษเสฐียร พันธรังสี. **บุชโศก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สยาม, 2555.

ยรรยง บุญฤทธิ์. **ตายแล้วเกิดใหม่กับการระลึกชาติ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ชีวิน, 2529.

สุชีพ ปุณฺณานุภาพ. **ประวัติศาสตร์ศาสนา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ร่วมสาส์น, 2545.

สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม. **ญี่ปุ่น360องศา**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม, 2549.

อรรถจักร สัตยานุรักษ์. **Japanization**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์openbooks, 2548.

อิเล็กทรอนิกส์

พล อากร, **ปัญหาของ 47 ตลบของ 47 Ronin**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2557, เข้าถึงได้จาก:

<http://www.siamtownusyellowpages.com/New-140100002-1.aspx>.

มธุรส ศรีนวรรณ์, **ศาสนาชินโต**, เข้าถึงเมื่อ 16 เมษายน 2558, เข้าถึงได้จาก:

<http://www.crs.mahidol.ac.th/thai/shinto00.htm>.

Littlewizard, **รินไซเซน**, เข้าถึงเมื่อ 2 เมษายน 2558 , เข้าถึงได้จาก:

<http://www.oknation.net/blog/littlewizard/2007/10/02/entry-2>.

Nipponnotsubo, **รู้ไว้ไว้ว่า ตำนานญี่ปุ่น 47 Ronin**, เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2557, เข้าถึงได้จาก:

<http://www.ojsat.or.th/main/japan-easy-language1/949-anone201256http>.

Ravio, **หมู่บ้านสุนัขจิ้งจอกในญี่ปุ่น**, เข้าถึงเมื่อ 16 เมษายน 2558 , เข้าถึงได้จาก:

<http://www.oknation.net/blog/ravio/2015/02/07/entry-1>.

1. บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อกล่าวถึงแบบอย่างคุณธรรมของญี่ปุ่นในด้านความกล้าหาญไม่กลัวตาย ความจงรักภักดี ปลงความหยิ่งในศักดิ์ศรีและเกียรติของวิถีนักรบ และคนญี่ปุ่นก็มักจะนำ เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน นี้มาแสดงในละครต่างๆ จนเป็นที่นิยมและเป็นที่รู้จักไปทั่ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวความคิดเรื่องการตายที่ปรากฏในเรื่อง มีผลในทางวัฒนธรรมของคนญี่ปุ่น จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจที่จะนำมาใช้เป็นประเด็นศึกษา เพราะเป็นเรื่องที่เคยเกิดขึ้นจริงในสมัยเอโดะ เมื่อเจ้าเมืองของเมืองต่างๆ ต้องผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาอยู่ในเมืองเอโดะ เพื่อแสดงความจงรักภักดีต่อ โชกุน แต่เจ้าเมืองอาซาโนะ แห่งแคว้นอัครโคมิมีปัญหาเกี่ยวกับข้าราชการชั้นสูงในเอโดะชื่อคิระ จนถึงขั้นทะเลาะกัน โดยที่อาซาโนะนำดาบมาฟันคิระ เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้เขาถูกตัดสินให้คว้านท้องตัวเอง หรือ ทำเซปปุกุ หลังจากที่เจ้าเมืองอาซาโนะเสียชีวิต ลูกน้องที่เป็นชามูไรทั้งหมดของเขาก็ถูกลดฐานะเป็นเพียงโรนิน หรือ ชามูไรไร้สังกัด แต่โรนิน 47 คน ออกอุบายแกล้งทำเป็นคนธรรมดาไปประกอบอาชีพต่างๆ และลักลอบติดต่อ นัดหมายกัน เพื่อแก้แค้นให้กับเจ้านายด้วยการ ไปฆ่าคิระ แต่การกระทำเช่นนั้นเป็นความผิด ทำให้พวกเขาคว้านท้องฆ่าตัวตายตามกันไป ศพของทั้ง 47 คน ถูกฝังไว้ที่วัดเซนงะกุจิ ในกรุงโตเกียว

ส่วนภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน กำกับโดย คาร์ลลินซ์ และเขียนบทโดย คริสต์ มอร์แกน เป็นภาพยนตร์ที่ลงทุนสร้างด้วยจำนวนเงินมหาศาล มรการดัดแปลงเพิ่มเนื้อหาเล็กน้อย แต่ยังคงเค้าเรื่องเดิมอยู่ โดยเพิ่มเรื่องเวทย์มนตร์ ความเชื่อเรื่องภูตผี ปีศาจ ยักษ์ และ แม่มด เพื่อให้เกิดความตื่นเต้นมหัศจรรย์ ตามแบบฉบับของหนังแฟนตาซี มหาศึกชามูไร 47 โรนิน เข้าฉายเมื่อ 24 ธันวาคม 2013 เนื้อเรื่องถูกดัดแปลงให้หลังจากที่เจ้าเมืองอาซาโนะถูกใส่ร้ายและถูกตัดสินให้ทำเซปปุกุ ชามูไรทั้งหมดของเขาก็ถูกเนรเทศและกลายเป็นโรนินทั้งหมด ชามูไรไร้นาย 47 คนก็สาบานที่จะล้างแค้นและทวงคืนศักดิ์ศรีของเจ้านายตนเองกลับคืนมา หลังจากแก้แค้นสำเร็จก็ได้ทำเซปปุกุ และเหลือทิ้งไว้เพียงหลุมศพกับวีรกรรมอันยิ่งใหญ่ที่พวกเขาได้ร่วมกันสร้างไว้ เพื่อให้

ลูกหลานและโลกได้รับรู้ถึงเกียรติอันยิ่งใหญ่ การตายอย่างกล้าหาญ กล้าพิสูจน์ให้เห็นถึงความสามารถในการบังคับจิตใจตนเองและการอดทนต่อความเจ็บปวด และซื่อสัตย์ต่อเจ้านายผู้มีพระคุณ พวกเขาจึงเป็นกลุ่มบุคคลที่สมควรได้รับการยกย่องอย่างสูงสุดในสังคมญี่ปุ่น

จากภาพยนตร์เรื่องนี้มีแนวคิดเรื่องความตาย เกียรติยศ และศักดิ์ศรีที่ปรากฏแฝงอยู่ภายในเรื่องอย่างเห็นได้ชัดในฉากต่างๆ เช่น ในบทพูดก็แสดงให้เห็นความเป็นชาตินักรบชามูไร การกระทำอันกล้าหาญที่ยอมสละชีพเพื่อเกียรติและศักดิ์ศรี หรือ การตายด้วยการควั่นท้องตนเอง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ฮาราคิริ ถือเป็นการตายอย่างไม่เสียชาตินักรบชามูไร นอกจากนี้ยังเป็นการตายที่สามารถลบล้างความผิดและกอบกู้ศักดิ์ศรีได้ ทำให้ข้าพเจ้ามีความสนใจที่จะศึกษา ภาพยนตร์เรื่องมหาศึกษามูไร 47 โรนิน ในประเด็นแนวคิดเรื่องเกียรติยศ ศักดิ์ศรี และแนวความคิดเรื่องการตายของชาวญี่ปุ่นที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น แสดงให้เห็นว่าคนญี่ปุ่นมองเรื่องความตายเป็นเรื่องน่ายกย่อง และน่าภูมิใจ แม้ในปัจจุบันก็ยังปรากฏให้เห็นอยู่ จนถูกนำมาสร้างเป็นภาพยนตร์ โดยผ่านมุมมองของชาวต่างชาติที่สื่อออกมาเป็นภาพยนตร์เรื่องนี้

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 ศึกษาวิเคราะห์รายละเอียดของโครงเรื่อง บทบาท และสัญลักษณ์ ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกษามูไร 47 โรนิน

1.2.2 ศึกษาความคิดหรือความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องความตายในภาพยนตร์ เรื่อง มหาศึกษามูไร 47 โรนิน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ทราบถึงการวิเคราะห์รายละเอียดและองค์ประกอบและพล็อตเรื่องของภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกษามูไร 47 โรนิน

1.3.2 ทราบถึงแนวความคิดเรื่องความตายของชาวญี่ปุ่นที่มีมาจากวัฒนธรรม โดยผ่านภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน

1.4 วิธีการศึกษา และสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งข้อมูลออนไลน์

1.4.1 DVD ภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน

1.4.2 หนังสือ

1.4.3 เก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ต

1.4.4 นำข้อมูลที่ได้มาศึกษาและวิเคราะห์ตามจุดประสงค์

1.4.5 เรียบเรียง สรุปผลการศึกษา และนำเสนอในรูปแบบบทความวิจัย

2. แนวความคิดเรื่องการตายของชาวญี่ปุ่นที่สะท้อนผ่าน ภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน

2.1 โครงเรื่อง บทบาท และสัญลักษณ์ ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน

เมื่อกล่าวถึงแบบอย่างคุณธรรมของญี่ปุ่นในด้านความกล้าหาญไม่กลัวตาย ความจงรักภักดี และความหยิ่งในศักดิ์ศรีและเกียรติของวิถีนักรบ และคนญี่ปุ่นก็มักจะนึกถึง เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน เนื่องจากเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเรื่องการตายที่ปรากฏในเรื่อง มีผลอย่างยิ่งต่อแนวความคิดเรื่องการตายของคนญี่ปุ่น และมีผลในทางวัฒนธรรมอีกด้วย โดยจะศึกษาจากโครงเรื่อง บทบาท และสัญลักษณ์ ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเข้าถึงความเป็นความตายแบบญี่ปุ่นมากยิ่งขึ้น

2.1.1 โครงเรื่อง

ภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน เกิดจากเจ้าเมืองอาซาโน่ถูกสะกดด้วยมนต์ดำให้เข้าไปลอบทำร้ายคิระแขกผู้มาเยือนอัคโค ซึ่งการลอบเข้าทำร้ายแขกในบ้านของตนและแขกก็ปราศจากอาวุธไร้หนทางต่อสู้เช่นนี้ นับเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียอย่างมากและมีโทษถึงประหารชีวิต แต่ด้วยความดีและความซื่อสัตย์ในการปกครองบ้านเมืองของอาซาโน่ เขาจึงถูกท่านโชกุนตัดสินให้ทำฮาราคิรี ได้ตายอย่างมีเกียรติและสมศักดิ์ศรีของความเป็นชามูไร เมื่อเจ้าเมืองอาซาโน่สิ้นชีพลง เหล่าชามูไรทั้งหมดก็กลายเป็น โรนิน หรือที่เรียกว่า ชามูไรไร้เจ้านาย พวกเขาอยู่แต่ใจว่าเจ้านายของตนนั้นถูกใส่ร้าย และไม่ได้รับความยุติธรรม ดังนั้น เพื่อทวงคืนแห่งเกียรติและศักดิ์ศรี พวกเขาจึงร่วมมือกันคิดแก้แค้นให้กับเจ้าเมืองอาซาโน่ผู้เป็นเจ้านายของเขา แม้ท่านโชกุนจะออกกฎหมายห้ามแก้แค้นแล้วก็ตาม เหล่าโรนินก็ยังคงยืนหยัดอย่างหนักแน่นและมั่นคงที่จะแก้แค้น และพวกเขาก็ตระหนักดีถึงโทษของการฝ่าฝืนคำสั่งอันศักดิ์สิทธิ์แห่งท่านโชกุน เมื่อเหล่าโรนินที่เหลืออยู่ทั้ง 47 นายได้ร่วมกันแก้แค้นให้กับเจ้าเมืองอาซาโน่ได้สำเร็จ พวกเขา ก็เข้ารับโทษจากท่านโชกุนอย่างกล้าหาญ และพวกเขาก็ยังได้แสดงความจงรักภักดีต่อเจ้านาย ความกล้าที่จะเผชิญหน้ากับความตายที่พวกเขาได้ระลึกถึงอยู่ทุกชั่วขณะของลมหายใจ และมีความปิติยินดีในการตายครั้งนี้

2.1.2 บท

ในแต่ละฉากของภาพยนตร์จะมีบทสนทนาสำคัญต่างๆ ที่สามารถสะท้อนและบ่งบอกถึงความหมายของแนวความคิดเรื่องความตาย เกียรติยศและความกล้าหาญของชามูไรได้อย่างชัดเจน โดยในแต่ละบทสนทนาจะมีความแตกต่างกันไปตามลักษณะนิสัย หรือบทบาททางสังคมของตัวละคร

2.1.2.1 บทสนทนาที่สำคัญ

บทสนทนาที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน มีบทสนทนาสำคัญๆที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึง แนวคิดเรื่องความตาย ซึ่งเป็นบทที่ถูกกล่าวถึงอย่างเด่นชัดในภาพยนตร์ โดยกล่าวถึงความตายในรูปแบบต่างๆ เช่น ความตายเพื่อเกียรติและการล้างแค้น

หรือความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย เป็นต้น ส่วนศักดิ์ศรีของชาмуไร ก็โดดเด่นเช่นกัน เนื่องจากเป็นภาพยนตร์เกี่ยวกับชาмуไร โดยมีบทสนทนาที่กล่าวถึงหน้าที่ ความกล้าหาญและศักดิ์ศรีของชาмуไร และเรื่องความรัก ในบทสนทนาจะสะท้อนให้เห็นถึงความรักในรูปแบบต่างๆกัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหลักฐานสำคัญที่ช่วยดำเนินเรื่องให้มีความเชื่อมโยงกัน รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงสิ่งที่ภาพยนตร์ต้องการแสดงให้เห็นผ่านบทสนทนาต่างๆ ดังนี้

2.1.2.1.1 ความตาย

“กฎวางไว้ชัดเจนเจ้าจู้โจมแขกที่ปราศจากอาวุธกระทำเสียมเสียดโทษของเจ้าคือตายด้วยเห็นแก่ตำแหน่งและการปกครองเอาโคข้าจะให้เจ้าได้กู้ศักดิ์ศรีของตนเองและเกียรติของบ้านเจ้าด้วยการทำเซปฎิโกตายด้วยมือของเจ้าของเจ้าจะได้แสดงความกล้าหาญและได้ตายอย่างมีศักดิ์ศรีเช่นที่เจ้าเคยเป็นเมื่อมีชีวิต” - โสกุน-

“ท่าน โสกุนจะจับข้าเสียบแขวนประจานราวกับโจรท่านก็ทำได้แต่ที่ท่านกลับยอมให้ข้าปลิดชีวิตตนอย่างมีเกียรติ” - อาซาโซ-

“พวกเขาต้องการให้ข้าเห็นว่าชีวิตนี้ไม่มีสิ่งใดมอบให้นอกจากความตายพวกเขาต้องการให้ข้าเป็นแบบเขาและหันหลังให้กับโลก” - ไค-

“ด้วยความผิดในการขัดคำสั่งข้า เจ้าทุกคนสมควรถูกลงโทษเช่นอาชญากรแผ่นดินแต่เจ้าและคนของเจ้าได้ดำเนินวิถีแห่งบูชิโดเพื่อศักดิ์ศรีของเจ้านายและเพื่อล้างแค้นความทรมานข้าเห็นเพียงชาмуไรตรงหน้าข้าข้าจะมอบความตายแก่เจ้าเฉกเช่นชาмуไรให้เจ้าได้ฝังเคียงข้างกับนายของเจ้าอย่างมีเกียรติ” - โสกุน-

“ข้าจะตามหาท่าน แม้ฝ่าฟันหนึ่งพันโลก เกิดตายเป็นหมื่นชาติ จนกว่าจะพบพานท่าน” - ไค-

2.1.2.1.2 ศักดิ์ศรีของชาмуไร

“หากว่าข้ายอมรับในชะตากรรมจะไม่มีใครข้องใจในเกียรติภูมิคนของเราหรือลงโทษพวกเขา เพราะความผิด ข้าสัญญากับข้าว่าเจ้าจะปกป้องมิกะและอาโคให้พ้นจากศัตรูทั้งปวง” -อาซาโน-

“เราต้องชำระแค้นไม่ว่าผลเป็นเช่นไร มันคือหน้าที่ของเรา นายท่านจะให้เราทำประการใด” -ยาชูโน-

“ตัวข้าเป็นเมียของยอดชายชาмуไร ไม่ว่าหน้าที่ของท่านคืออะไรมันคือของข้าเช่นกัน” -ริคุ-

“วันนี้เราอาจจะเป็น โรนินแต่ตอนนี้เวลามาถึงแล้วสิ่งที่ข้าจะเสนอจบลงด้วยความตายต่อให้ เราทำการสำเร็จเราจะถูกตีตราเป็นอาชญากรทำความผิดฐานละเมิดกองการของโชกุนข้าขอปฏิญาณต่อหน้าพวกเจ้าข้าจะไม่หยุดพักจนกว่าจะได้รับความยุติธรรมข้าจะไม่หลบตานอนจนกว่าเจ้านายของเราจะตายตาหลับและจะไม่สวดภาวนาหากว่าไม่ใช่เพื่อขอให้สวรรค์ประทานอภัยในการสังหารคนรัก” -โออิชิ-

“ข้าควรลงมือเสียตั้งแต่วันที่ท่านอาซาโนตายความแค้นของเราจะได้รับการชำระอย่างรวดเร็ว แม้ว่าต่อให้เราทำพลาดมันก็เป็นภาระกระทำที่มีเกียรติ” -โออิชิ-

“โดยกโทษให้ข้าด้วยที่ไม่ขอบคุณเจ้าในการฆ่ากิเลนและช่วยชีวิตข้าไว้ชาмуไรไม่ควรรับความชอบของผู้อื่นมาเป็นของตนคาบเล่มนี้ เป็นของบาโชชาмуไรต้องมีคาบสองเล่ม” -ยาชูโน-

“เมื่อคนทำผิดไม่ได้รับการลงโทษ โลกจะไม่อยู่ในสมดุลเมื่อคนผิดไม่ถูกชำระโทษสวรรค์จะมองดูพวกเราด้วยความละอายเราเองก็ต้องยอมตายเพื่อปิดบัญชีแค้นในครั้งนี่เราจะฝากบันทึกแห่งความกล้าหาญนี้เพื่อให้โลกได้รู้ว่าเรคือใครรู้สิ่งที่เราทำคืนนี้เราจะกอบกู้ศักดิ์ศรีของเราคืนและล้างแค้นให้นายท่าน ไม่มีใครรู้ว่าอายุไขตนจะยืนยงเท่าใดหรือเมื่อไหร่ความตายจะมาถึงตัวแต่อีกไม่นานสิ่งที่มีชีวิตแสนสั้นของเราเหลือไว้คือความภาคภูมิใจที่ลูกหลานเราได้รับซึ่งเมื่อพวกเขาเอ่ยชื่อของเรา” -โออิชิ-

“นายท่านพักได้แล้วแค้นท่านหมดสิ้นแล้ว” -โออิชิ-

“โปรดอภัยข้าด้วยท่าน โขกุนแต่ลูกผู้ชายไม่อาจใช้ชีวิตภายใต้สวรรค์เดียวกับฆาตกรผู้สังหาร
เจ้านายเขาข้าขอเพียงให้ความนับถือต่อคนของข้าเพราะเขาคือผู้กล้าหาญท่าน โขกุนเขากล้าหาญที่สุดที่
ข้ารู้จักได้โปรดอนุญาตให้พวกเขาตายอย่างมีศักดิ์ศรีที่คู่ควร” -โออิชิ-

2.1.2.1.3 ความรัก

“ให้ข้าสอนเจ้าเรื่องความรักนะ โลกเป็นความรักชั่วคืนเดียวที่พาเจ้าเข้ามาสู่โลกนี้กะลาสีเรือ
อังกฤษและหญิงชวานาญี่ปุ่นแม่ผู้เป็นที่รักทอดทิ้งเจ้าไว้ให้ตายในป่าอาถรรพ์แห่งนี้สัตว์ประหลาดลูก
สายเลือดผสมแต่เราได้พบเจ้ายอมรับเจ้าฝึกฝนเจ้า เราสอนเจ้าในหลายสิ่งหลายอย่างแต่เจ้าหนีไปเจ้า
หันหลังให้กับของขวัญจากสวรรค์” -เทนงู-

“มันคุ้มแล้วหรือสิ่งที่เจ้าพบในโลกภายนอกความรักของหญิงที่เจ้ามีอาจได้ครอบครอง”

“ไม่ว่าเจ้าทำสิ่งใดมิกะจะไม่มีวันเป็นของเจ้าในชาตินี้” -เทนงู-

“งั้นข้าก็จะยอมตายและภาวนาขอให้ได้เจอนางในชาติหน้า” -โค-

“ดาบเหล่านี้ถูกทำขึ้นเพื่อปกป้องเราจากความเกลียดชังของมนุษย์มนุษย์ที่ตัดสิน โทษเราเพียง
เพราะความเชื่อของเรามนุษย์ที่จงชังเจ้าเพียงเพราะเจ้าแตกต่างจากเขาและตอนนี้เจ้ามาที่นี่เพื่อช่วยเขา”

-เทนงู-

“พ่อของข้าเคยบอกข้าว่า โลกนี้เป็นเพียงการเตรียมเส้นทางเพื่อไปสู่โลกหน้า ทั้งหมดที่เราขอ
คือให้เราจากไปพร้อมกับการมีรักและการถูกรัก” -มิกะ-

2.1.2.2 ปมและการคลี่คลาย

เจ้าเมืองอาซาโน่ถูกใส่ร้าย จนถูกลงโทษให้ทำฮาราคิรี เพื่อลบล้าง
ความผิดที่ตนไม่ได้ก่อ หลังเจ้าเมืองอาซาโน่ได้จากโลกนี้ไปแล้ว ซามูไรทั้งหมดก็กลายเป็น โรนิน และ
พวกเขาเหล่านี้ก็ได้คิดแผนการเพื่อที่จะล้างแค้นและทวงคืนความยุติธรรมให้แก่เจ้านายของตน เมื่อ

ความแค้นได้ถูกชำระ พวกเขาก็เข้ารับโทษอันมีเกียรติ ด้วยการถูกท่านโชกุนตัดสินให้ทำฮาราคิรีและได้ฝังอยู่เคียงข้างกับหลุมศพของเจ้าเมืองอาซาโนะ

2.1.2.3 พัฒนาการของตัวละคร

การพัฒนาของตัวละคร เป็นสิ่งที่ช่วยให้เนื้อเรื่องดำเนินไปจนถึงฉากจบ และในระหว่างนั้นก็มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระ ทั้งในด้านแนวความคิดเรื่องความตาย หน้าที่ของซามูไร การล้างแค้นเพื่อเกียรติและศักดิ์ศรี โดยผ่านตัวละครหลัก คือ ไคและโออิชิ

ก. ไค

เป็นตัวละครหลักของเรื่อง แสดงโดย คีอานูรีฟส์ (Keanu Reeves) ไคหนีพวกเทนงูจากป่าอาดรรพ์และได้มาพบกับเจ้าเมืองอาซาโนะ ซึ่งเขาได้มองเห็นความพิเศษในตัวของไคจึงรับและพาเข้ามาอยู่ในเมืองด้วย แต่ด้วยความที่ทุกคนรู้ว่าไคมาจากป่าอาดรรพ์ เขาจึงถูกตราหน้าว่าเป็นปีศาจเช่นเดียวกับพวกเทนงู ทั้งยังมีหน้าตาเป็นลูกครึ่งต่างชาติ ชาวต่างชาติในสมัยนั้นก็เป็นสิ่งต้องน่ารังเกียจ มีแต่จะนำความโชคร้ายมาให้ แม้จะมีเลือดญี่ปุ่นอยู่ครึ่งหนึ่งในกายของไค เขาก็มีอาจได้รับการยอมรับจากสังคม และยังถูกมองว่าเป็นพวกเลือดผสมหรือเป็นคนนอก และความรักก็เช่นกัน ไคกับมิเกะผู้ซึ่งเป็นบุตรธิดาของเจ้าเมืองอาซาโนะ นั้นมีความแตกต่างกันทางชนชั้นที่ไคไม่มีทางจะได้สมหวังแม้ทั้งสองต่างรู้ดีถึงหัวใจของกันและกันก็ตาม ไคจึงเจียมตนและอยู่ในที่ๆควรอยู่ตามสถานะของตัวเอง และตระหนักอยู่เสมอถึงบุญคุณของเจ้าเมืองอาซาโนะที่รับเลี้ยงตน แต่เมื่อเขาได้ถูกโออิชิขอร้องให้ร่วมมือกับพรรคพวก เพื่อแก้แค้นให้กับเจ้าเมืองอาซาโนะ ทั้งโออิชิเองและพวกโรนินคนอื่น ๆ ก็เริ่มยอมรับว่าไคเป็นพวกเดียวกัน ทำให้เขาได้กลายเป็นหนึ่งเดียวกับเหล่าโรนินจากไคผู้เป็นคนนอกเลือดผสม ได้กลายเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการชำระแค้นให้แก่เจ้าเมืองอาซาโนะโดยเริ่มจากการเข้าไปขอดาบจากเทนงูและความสามารถในการต่อสู้ของเขา แม้ว่าไคจะได้รับการยอมรับเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับพวกโรนินแล้ว ความรักของเขาก็เช่นกัน ดูเหมือนจะรักกันได้ แต่สุดท้ายก็ไม่มีทางสมหวัง นั่นไม่ใช่เพราะความแตกต่างทางชนชั้น แต่เป็นเพราะความตายที่พลัดพรากเขาทั้งสอง

ข. โออิชิ

เป็นตัวละครสำคัญที่คอยดำเนินเรื่องราว แสดงโดย ชานาคะ ฮิโรยุกิ (Hiroyuki Sanada) โออิชิเป็นชามูไรที่คอยรับใช้เจ้าเมืองอาซาโน่มาตั้งแต่จำความได้ และเขาก็ยังคงติดตามรับใช้เจ้านายเปรียบเสมือนดั่งเงาตามตัว ด้วยความจงรักภักดีอย่างที่สุดที่แม้กระทั่งชีวิตก็ยอมมอบให้ได้ นอกจากนี้เขาก็เป็นหนึ่งในชามูไรที่ไม่เคยยอมรับและมองว่าใครเป็นพวกลูกเลือดผสม เป็นปีศาจ และพวกคนนอก แต่เมื่อเพื่อการล้างแค้นให้กับเจ้าเมืองอาซาโน่โออิชิเองต้องยอมเข้าไปหาใครเพื่อขอความร่วมมือและมาเป็นกำลังในการต่อสู้เพื่อศักดิ์ศรีครั้งนี้ และเริ่มเปิดใจให้กับใคร โดยเห็นได้จากในฉากที่ไปเอาดาบในป่าอาถรรพ์ โออิชิที่ไม่เคยแม้แต่อยากจะพูดคุยกับใคร นอกจากยอมรับในตัวใครแล้ว เขายังเชื่อใจใครอีกด้วย ส่งผลให้โรนินคนอื่นๆ ก็เริ่มยอมรับในตัวใครด้วย เมื่อมีพรรคพวกที่รวมเป็นหนึ่งเดียวกัน โออิชิก็มีความกล้าหาญมากขึ้น โดยที่ไม่คิดถึงสิ่งรอบตัว ซึ่งต่างจากในตอนแรกที่เจ้าเมืองอาซาโน่ตาย เขาไม่กล้าที่จะแก้แค้นในทันที เพราะเกรงกลัวว่าประชาชนจะได้รับความเดือดร้อนจากอำนาจใหม่ของคิระที่ขึ้นมาแทนเจ้าเมืองอาซาโน่และถึงอย่างไรแม้จะทำพลาด โออิชิก็ยังเชื่อว่าเป็นการกระทำที่มีเกียรติ

2.1.3 สัญลักษณ์

สัญลักษณ์ในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูไร 47 โรนิน ปรากฏออกมาแตกต่างกัน สามารถแบ่งและวิเคราะห์ออกมาได้ดังนี้

2.1.3.1 โรนิน

เมื่อชามูไรปราศจากสังกัด หรือสิ้นเจ้านายแล้ว เขาจะกลายเป็นโรนิน ในทันที 47 โรนิน ในภาพยนตร์เรื่องนี้ สามารถกล่าวได้ว่า เป็นสัญลักษณ์แห่งด้านความกล้าหาญที่แม้พวกเขาจะรู้ดีถึงผลของการล้างแค้นอันเป็นข้อห้ามศักดิ์สิทธิ์ของท่านโชกุนเขาก็ยังไม่หวั่นเกรง การทำฮาราคิรีและการเข้าสู่รบกับศัตรูอย่างไม่กลัวตาย ที่โรนินทั้ง 47 ได้ตระหนักไว้แล้วอยู่ตลอดเวลา และในสนามรบเช่นนี้ ก็มีเพียงความเป็นกับความตาย แต่สิ่งที่เขาพึงปรารถนาจะเผชิญก็มีเพียงความตายใน

หน้าที่เท่านั้น อันจะทำให้เขาไม่รู้สึกละอายใจเกิดเพื่อเกียรติยศและศักดิ์ศรี ส่วนด้านความจงรักภักดีและความซื่อสัตย์ต่อเจ้านาย ไม่เพียงแต่การรับใช้เท่าที่ข้างจะพึงปฏิบัติต่อกันเท่านั้น แต่พวกเขายังสามารถมอบชีวิตให้ได้ ความเจ็บปวดใดๆที่เป็นของเจ้านาย ของพวกเขา ก็เช่นกัน

2.1.3.2 ความเป็นคนต่างชาติ

ภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูโร 47 โรนิน เลิกให้ไคเป็นตัวละครที่ถูกมองว่าเป็นคนนอกเนื่องจากมาจากสถานที่ต้องห้ามและเป็นลูกครึ่งระหว่างหญิงสาวชาวญี่ปุ่นกับกะลาสีเรือชาวอังกฤษ ในสมัยเอโดะนั้นเป็นถิ่นต้องห้ามของชาวต่างชาติ ซึ่งเป็นเหตุผลที่ไคถูกแม่นำไปทิ้งไว้ในป่าอาถรรพ์ตั้งแต่เกิด เมื่อไคเติบโตใหญ่ขึ้นเขาได้หนีออกมาจากป่าอาถรรพ์มาเผชิญกับโลกภายนอกที่ไม่เคยจะยอมรับเขา เพียงเพราะเขามีเลือดผสมของชาวต่างชาติและถูกตราหน้าว่าเป็นปีศาจ เพียงเพราะออกมาจากป่าอาถรรพ์ไม่ว่าจะในสมัยใดจะเห็นได้ว่าสังคมญี่ปุ่นมีความเป็นพวกพ้อง มีการรวมกลุ่มกัน และแยกเป็นกลุ่มคนนอกกับกลุ่มคนใน คนที่แตกต่างหรือหาที่มาไม่ได้ เขาเหล่านั้นจะไม่ได้รับการยอมรับ เหมือนกับไคในตอนหนึ่งที่ช่วยชีวิตยาซุโนไว้ กลับไม่ได้รับคำกล่าวขอบคุณหรือเกียรติยศใดๆ เขาก็ยังคงได้รับความหมางเมินเยินชาเช่นเคย เมื่อเจ้าเมืองอาซาโน่ตาย เขาก็ถูกขายไปเป็นทาสรับใช้แรงงานที่เกาะเดจิมะ ที่ถือว่าเป็นแดนรวมคนเถื่อน ไคจะไม่มีทางได้มีบทบาทใดๆและไม่มีทางที่จะได้มีชีวิตที่ดีขึ้น ทราบไคที่เขายังถูกมองและแยกแยะว่าเป็นคนนอกกลุ่ม แต่ท้ายที่สุดเขาก็ได้รับการยอมรับจากการเข้าร่วมล้างแค้นให้กับเจ้าเมืองอาซาโน่ และอีกทั้งยังได้รับเกียรติยศเช่นชามูโรคนอื่น เพราะเขาก็ได้ร่วมทำฮาราคิรีไปกับเหล่าโรนิน ซึ่งถือเป็นความตายที่มีเกียรติสูงสุดของชามูโร

2.1.3.3 หลุมฝังศพ

แม้แต่ตัวร้ายอย่างคิระก็ยังมีกำหนดวัน ไปเคารพบรรพบุรุษที่หลุมฝังศพ มีหรือที่เหล่าบุรุษชามูโรจะไม่มิกฎข้อนี้บัญญัติอยู่ รวมไปถึงปุถุชนคนธรรมดาที่มีกฏข้อนี้ตั้งไว้อยู่ในทุกบ้านเช่นกัน การแสดงความเคารพนับถือบรรพบุรุษเป็นคำสอนที่ผสมผสานกันระหว่างลัทธิขงจื้อที่สอนให้เคารพ บูชา บรรพบุรุษ และศาสนาชินโตที่สอนว่า ให้นับถือบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้วและ

ดวงวิญญาณนั้น เมื่อตายไปแล้วจะกลายเป็นเทพ มาครอบปกป้องดูแลครอบครัว ให้มีความสุข และ พิเศษเสถียร พันธรังสี (2555 : 21) ได้กล่าวถึงวิญญาณในศาสนาซันโตไว้ว่า วิญญาณเป็นของไม่ตาย สามารถท่องเที่ยวอยู่ที่หลุมฝังศพและเข้ามาปกป้องอภิบาลตระกูลอยู่เสมอ และลงโทษผู้ที่กระทำ ความผิดพวกเขาจะพึงระลึกอยู่เสมอว่าไม่มีอะไรสูงเท่าบรรพบุรุษ สถานที่ฝังศพของบรรพบุรุษทุก แห่งเป็นสถานเคารพบูชาของสมาชิกในครอบครัว ทุกคนจึงคอยแต่พยายามทำความดีและสร้าง ประโยชน์ให้แก่วงศ์พระจักรพรรดิบุตรผู้สืบทอดสายเลือดแห่งพระเจ้า ประเทศชาติ สังคม ครอบครัว และตนเอง

2.1.3.4 ความมืดและความสว่างของฉาก

ในฉากความตาย ภาพยนตร์เรื่องนี้มีการจัดแสงให้เห็นได้อย่างชัดเจน ซึ่ง แบ่งเป็นความตายสองแบบ ประการแรก ในฉากฮาราคิรี มีการจัดใช้แสงให้ดูสว่าง และมีท้องฟ้าที่ โปร่งสดใส แม้เป็นฉากที่มีการหลั่งเลือดแต่ก็ยังใช้แสงที่ดูมีความสุข เพราะถือว่าเป็นเรื่องน่าปิติยินดี ด้วย และสมควรแก่การยกย่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งถือว่าเป็นการกระทำทำความดีที่กล้าหาญ ความ ผิดพลาดในครั้งก่อนได้รับการชำระและให้อภัยแล้ว ประการที่สอง ในฉากรบกัน แม้จะเป็นเวลา กลางวัน แสงรอบข้างหรือท้องฟ้าก็ดูมืดมนซึ่งถือว่าความตายในลักษณะนี้ไม่น่าชื่นชมเหมือนกับความ ตายที่เสียสละเพื่อล้างแค้น เช่นการทำฮาราคิรี

2.1.3.5 ดาบ

ดาบเป็นวิญญาณของซามูไร เพราะฉะนั้น เมื่อซามูไรเป็นคนที่อยู่ในบังคับ ดาบก็ย่อมมากับซามูไรด้วยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซามูไรที่ปรารถนาจะเป็นคนชื่อศักดิ์ต่ออาชีพของตน ประการแรกจะต้องถามตัวเองเสียก่อนว่า เราจะอยู่เหนือความเกิดและความตายเพื่อที่เราจะได้พร้อม เสมอที่จะเสียสละชีวิต เพื่อเจ้านายของเราในเมื่อถึงคราวจำเป็นได้อย่างไร ข้อนี้หมายความว่า พร้อมทั้ง จะเอาตัวเข้ารับคมดาบของข้าศึก หรือใช้ดาบของตน สังหารตนเอง ดังนั้น ดาบจึงนับว่ามี ความสัมพันธ์กับชีวิตของซามูไรอย่างใกล้ชิดที่สุด และได้กลายเป็นสัญลักษณ์แห่งความจงรักภักดีและ

การอุทิศชีวิตตนเอง การที่ซามูไรได้แสดงความเคารพดาบในวิถีต่าง ๆ นั้น นับว่าเป็นการพิสูจน์ให้เห็นถึงความจริงข้อนี้โดยแท้ (จันงัก ทองประเสริฐ 2547 : 107)

ในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกซามูไร 47 โร닌 จะเห็นได้ในบางฉากว่า ซามูไรได้ให้ความสำคัญกับดาบอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฉากที่ไคและกลุ่มโรนินเข้าไปในป่าอาถรรพ์เพื่อไปขอดาบจากพวกเทนงู หนึ่งที่สถานที่แห่งนี้เปรียบเสมือนสถานที่ต้องห้ามที่ไม่ควรเข้า แต่พวกเขาฝ่าฝืนเข้ามา เพียงเพื่อต้องการดาบ ไคเชื่อว่าดาบของเทนงูมีความพิเศษบางอย่างที่จะสามารถช่วยให้พวกเขา ได้รับชัยชนะของศึกแห่งการล้างแค้นในครั้งนี้ ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งที่สามารถพิสูจน์ได้แล้วว่าการฟันดาบนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจิตใจ หรือการฝึกฝนดาบเพียงอย่างเดียว แต่ต้องขึ้นอยู่กับดาบเป็นสำคัญด้วย

2.1.3.6 เทนงู

หากกล่าวถึงเทนงูในด้านศาสนายูญี่ปุ่นแล้ว ก็เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของเทพเจ้าฝ่ายร้าย ตามความเชื่อของศาสนาชินโต ส่วนในภาพยนตร์ ได้กล่าวถึงเทนงูว่า เป็นสิ่งมีชีวิตเหนือธรรมชาติรู้จักในชื่อ “มหาสมุทรต้นไม้” มีความแปลกแยกและถูกสังคมกีดกัน จึงเป็นเหตุให้หลบหนีเข้าไปอาศัยอยู่ในป่า พวกเขาเลี้ยงดูไค และสอนให้เขารู้จักวิธีการต่อสู้ แม้ไคจะหลบหนีจากพวกเทนงูออกมาสู่โลกภายนอก สุดท้ายแล้วไคต้องกลับไปหาเทนงูอีกครั้งเพื่อไปขอช่วยเหลือ อีกทั้งยังพาคนนอกเข้าไปยังป่าอาถรรพ์อีกด้วย ดังนั้น พวกเทนงู จึงเปรียบเสมือนสื่อกลางระหว่างโลกกับความตาย ไม่ว่าจะมนุษย์จะพยายามหลีกเลี่ยง หรือปฏิเสธเพียงใด สุดท้ายแล้วก็หนีไม่พ้น และต้องกลับไปสู่จุดเริ่มต้นที่เราจากมาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

2.1.3.7 สุนัขจิ้งจอก

เนื่องจากยูญี่ปุ่นมีศาสนาชินโตที่สอนให้เชื่อเรื่องเทพเจ้า ซึ่งมีหลายประเภทและแตกต่างกันไป โดยแบ่งได้เป็นเทพเจ้าในฝ่ายดีและฝ่ายชั่วร้าย ซึ่งในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกซามูไร

47 โรนิน ได้ใช้บทของแม่แมคที่สามารถแปลงกายเป็นสุนัขจิ้งจอกได้ มาเป็นสัญลักษณ์ของเทพเจ้าแห่งความชั่วร้าย ตามที่ปรากฏในศาสนาชินโต

ravio (2558 : <http://www.oknation.net/blog/ravio/2015/02/07/entry-1>) ได้กล่าวถึงสุนัขจิ้งจอกในศาสนาชินโตไว้ว่า ความเชื่อในญี่ปุ่นเหมือนกับทางตะวันตก ที่เชื่อว่าสุนัขจิ้งจอกเป็นสัตว์เจ้าเล่ห์แสนกล แต่ในบางท้องถิ่นของญี่ปุ่นกลับเชื่อว่า สุนัขจิ้งจอกมีพลังอำนาจลึกลับ สามารถแปลงกายได้และ เป็นผู้ส่งสาส์นของเทพเจ้าอินาริ ผู้ดูแลในด้านความอุดมสมบูรณ์ ความเจริญรุ่งเรือง และข้าว

2.2 ความคิดหรือความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องความตายในภาพยนตร์ เรื่อง มหาศึกซามูไร 47 โรนิน

เรื่องความตายที่ปรากฏในภาพยนตร์ เรื่อง มหาศึกซามูไร 47 โรนิน มีหลายรูปแบบ เช่น มีสาเหตุการตายด้วยเกียรติและหน้าที่ หรือ ความตายที่เพื่อแสดงความบริสุทธิ์ หรือความตายที่สมควรตายเพราะถูกแก้แค้น ซึ่งมีความหมายและที่มาแตกต่างกัน โดยสามารถวิเคราะห์และอธิบายเพื่อให้แบ่งได้อย่างชัดเจน ดังนี้

2.2.1 ฮาราคีรี

เจ้าเมืองอาซาโน่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิด อันเป็นทางเสื่อมเสียเกียรติยศของชาติซามูไร ทำให้ถูกตัดสินประหารชีวิต แต่กระนั้นก็ยังได้รับอนุญาตให้ทำฮาราคีรีแทนการถูกประหาร เพื่อลบล้างความผิดอันน่าขายหน้าของการกระทำที่แม้แต่ตัวอาซาโน่เองก็ไม่ได้ทำลงไป หรือแม้แต่การที่เหล่าโรนินฝ่าฝืนคำสั่งของท่านโชกุน โดยการล้างแค้น เพื่อทวงความยุติธรรมให้กับเจ้าเมืองอาซาโน่ผู้เป็นนาย เขาก็ต้องได้รับบทลงโทษอันมีเกียรตินี้ด้วยการทำฮาราคีรีเช่นกัน

คำว่า ฮาราคีรี เป็นภาษาสามัญ ส่วนคำที่ใช้อย่างเป็นทางการคือ เซปปุกุ ฮาราคีรี แปลตรงตัวได้ว่า ตัดกระเพาะ หรือ ตัดท้องน้อย จะกระทำเพื่อ หยามเหยียดศัตรู ประท้วงความอยุติธรรม หรือ ช่วยเหลือผู้อื่น เช่น การรับบาปตายแทนลูกน้องที่กระทำผิด เมื่อได้ทำฮาราคีรี

แล้ว เชื่อว่าจะได้บรรลุธรรมขั้นสูงสุดตามนิกายเซนซึ่งก็คือ บรรลุอรหัตต์ เพราะถือว่าเป็นการชำระบาปให้หมดสิ้น

ฮาราคิรี เป็นจรรยาของซามูไรที่ผ่านการประมวลมาจากบูชิโด โดยแนวคิดหลักๆเกี่ยวกับการทำฮาราคิรี เป็นผลรวมความคิดมาจากลัทธิชินโต ที่สอนให้เคารพบรรพบุรุษ จงรักภักดีต่อพระเจ้าแผ่นดินของตน และทุกคนจะต้องยึดถือหลักซามูไรแห่งบูชิโด อันเป็นหลักที่เคร่งครัดที่สุดซึ่งจะต้องมีความกล้าหาญ และความไม่กลัวตาย รวมถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติ และพระมหากษัตริย์ คือส่วนที่ทุกคนจะต้องรับผิดชอบ คำสอนเหล่านี้ ที่คอยตอกย้ำอยู่ในดวงใจของชาวญี่ปุ่น ก็ก่อให้เกิดความเสียสละชีวิตตนเพื่อชาติบ้านเมือง และพระมหากษัตริย์ได้ในทันที หากเมื่อได้บอกว่าเป็นการกระทำการเสียสละที่ทำแล้วมีเกียรติและศักดิ์ศรี โดยอาศัยการฮาราคิรี ซึ่งเป็นการตายด้วยการใช้มีดคว้านท้อง เป็นพิธีกรรมของเหล่านักรบซามูไร ดังที่ปรากฏในฉากสุดท้าย ผลจากการล้างแค้น ท่าน โทกุงุสซัง ให้ โรนินทั้ง 47 ทำฮาราคิรี แม้ความเจ็บปวดและความตายอยู่ตรงหน้า พวกเขาที่มีใบหน้าภาคภูมิใจที่ได้ตายในครั้งนี้ ประหนึ่งได้รับข่าวว่าดอกซากุระจะผลิบานให้ชื่นชมตลอดปี ผิดไปจากสีหน้าของคนธรรมดาที่จะเกิดอาการตามสัญชาตญาณ เมื่อความตายใกล้เข้ามา ก็คงไม่มามารถทำหน้าที่หรือจิตใจให้สดชื่นได้ดังเช่นเหล่าผู้กล้านักรบซามูไร จิตใจของคนธรรมดานั้น คงไม่ต่างไปจากคืนที่ฝนตกในวันพระจันทร์เต็มดวง หรือแม้แต่นุตรชายคนเดียวของโออิชิ เขาเองก็เป็นหนึ่งในโรนิน แต่กระนั้นก็ยังได้รับประทานอภัยโทษไม่ต้องทำฮาราคิรี เพราะเห็นว่าเขายังเป็นเพียงเด็กหนุ่ม และเขาก็เป็นกำลังที่ดีที่จะสามารถรับใช้ชาติ บ้านเมืองในอนาคตได้ เมื่อได้รับประทานอภัยโทษแล้วนั้น กริยาของเขากลับไม่ยินดียินร้าย หรืออาจจะกำลังเสียใจอยู่ เพราะเสียตายและพลาดโอกาสอันมีเกียรติครั้งนี้ เนื่องจากส่วนใหญ่ผู้ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นซามูไรแล้ว เพื่อไม่ให้เสียชาติเกิด มักจะยินยอมและยินดีกระทำ เพราะถือเป็นเกียรติอันสูงส่งของซามูไร หรือการตายในสนามรบก็เป็นการทำฮาราคิรีอีกอย่างหนึ่งเช่นกัน

แม้ในปัจจุบันจะไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดทำฮาราคิรีแล้ว จะเหลือเพียงการฆ่าตัวตายอย่างไม่เป็นพิธี ด้วยการยิงตัวตาย ผูกคอตาย หรือกระโดดให้รถไฟทับ แต่ความหมายของบูชิโด

และฮาราคิริ ยังฝังแน่นอยู่ในใจของคนญี่ปุ่น และความมั่นคงว่าเมื่อจะทำอะไรแล้ว เขาจะต้องพูดต่อไปว่า หากไม่สำเร็จ จะคว้านท้องตัวเองเสีย และจากคำพูดแบบนี้คนญี่ปุ่นสมัยใหม่ก็ไปตายจริงๆ โดยไม่ต้องคว้านท้อง เพราะการตายที่คนญี่ปุ่นคิดว่ามีเกียรตินั้น ยังไม่พ้นความฝัน และความรู้สำนึกคิด แสดงให้เห็นว่าคนญี่ปุ่นนั้น รักชาติ รักเกียรติยศ ยิ่งกว่าชีวิตของตน รวมทั้งถือว่าความรับผิดชอบต่อหน้าที่คือศักดิ์ศรีสูงสุด และความไม่รับผิดชอบถือเป็นเรื่องน่าอับอายอย่างยิ่งจนไม่อาจมีชีวิตอยู่ต่อไปได้

2.2.2 การเผชิญหน้ากับความตาย

ในแต่ละฉากของภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกชามูโร 47 โรนิน ตัวละครได้เผชิญหน้ากับความตายหลากหลายรูปแบบ แต่ความรู้สึกในขณะนั้นแตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฉากตอนออกรบเพื่อล้างแค้นครั้งสุดท้ายที่ผ่านการวางแผนและเตรียมตัวเตรียมใจของโรนินทุกคนนั้น เห็นได้ว่าการประทับนี้นับว่ามีเลือด และลงชื่อด้วยลายมือ เพื่อเป็นการเน้นย้ำถึงหน้าที่และบทสรุปของชีวิต และเพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจว่า การตายในครั้งนี้จะไม่เปล่าประโยชน์ ดังบทของโออิชิที่ได้กล่าวกับทุกคนในฉากนี้ว่า “เมื่อคนทำผิดไม่ได้รับการลงโทษ โลกจะไม่อยู่ในสมดุล เมื่อคนผิดไม่ถูกชำระโทษ สวรรค์จะมองดูพวกเราด้วยความระอวยเราเองก็ต้องยอมตายเพื่อปิดบัญชีแค้น ในครั้งนี้เราจะฝากบันทึกลงความกล้าหาญนี้ เพื่อให้โลกได้รู้ว่าเราคือใคร รู้สิ่งที่เราทำ คึนนี้เราจะกอบกู้ศักดิ์ศรีของเราคืนและล้างแค้นให้นายท่าน ไม่มีใครรู้ว่าอายุไขตนจะยืนยงเท่าใด หรือเมื่อไหร่ความตายจะมาถึงตัว แต่อีกไม่นานสิ่งที่มีชีวิตแสนสั้นของเราเหลือไว้ คือความภาคภูมิใจที่ลูกหลานเราได้รับรู้ซึ่งเมื่อพวกเขาเอ่ยชื่อของเรา”

หรือในฉากของเจ้าเมืองคิระ ก่อนที่เขาจะถูกโออิชิแทงด้วยมีดสั้น ซึ่งเป็นมีดเล่มเดียวกันกับที่เจ้าเมืองอาซาโนใช้ทำฮาราคิริ โออิชิเองต้องการให้คิระได้รับรู้และรู้สึกถึงความเจ็บปวดของเจ้านายตนที่ไม่สมควรจะเป็นและเกิดขึ้น และคิระเองในวาระสุดท้ายของชีวิต เขาได้แสดงความกล้าออกมาอย่างน่าเวทนา โดยได้ร้องขอชีวิตจากโออิชิก่อนตาย ซึ่งสำหรับนักรบชามูโรแล้ว เป็นการกระทำที่น่าขายหน้าและเสื่อมเสียเกียรติที่สุด หรืออีกหนึ่งฉากสำคัญ เป็นฉากที่โออิชิและ

โคได้เข้าไปในถ้ำเพื่อขอดาบจากเทนงู โออิชิอุกพวกเทนงูทดสอบโดยทำให้เขาเห็นภาพลวงตา เป็นพวกพ้องและบุตรชายของเขา ถูกฆ่าตายทีละคนต่อหน้าต่อตา โดยที่เขาไม่สามารถช่วยเหลืออะไรได้ เพราะโคได้บอกชื่อแม่ว่า ไม่ว่าเกิดอะไรขึ้น เขาห้ามดึงดาบออกจากฝัก และในขณะเดียวกันนั้น เขาต้องหักห้ามใจและเชื่อใจโค ผู้ที่เขาเคยดูถูกและมองว่าเป็นคนนอกมาตลอด และสุดท้ายเขาก็สามารถผ่านบททดสอบของพวกเทนงูได้

ความกล้าหาญของนักรบซามูไร เกิดจากการประมวลแนวความคิดและหลักสำคัญต่างๆของแต่ละลัทธิและศาสนาไว้ด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับความตาย ซึ่งเป็นกฎข้อแรกที่สำคัญและบัญญัติไว้ จนกลายเป็นวิถีบูชิโด โดยได้รับอิทธิพลจากพุทธศาสนานิกายเซน และลัทธิชินโต ในแต่ละต้นกำเนิดของแนวความคิดเรื่องความกล้าหาญต่อการเผชิญหน้ากับความตายนั้นมีความแตกต่างกัน ทั้งในแนวทางปฏิบัติ และที่มา แต่ทั้งหมดก็สามารถผสมผสานเข้าด้วยกัน ได้อย่างกลมกลืนและลงตัวเป็นเนื้อเดียวกันอย่างแยกไม่ออก

ก. พุทธศาสนานิกายเซน

เมื่อพิจารณาพุทธศาสนานิกายเซนแล้ว จะเห็นได้ว่า เซนเป็นสื่อกลางแห่งคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยที่ญี่ปุ่นรับมาจากจีน และจีนก็รับมาจากอินเดียอีกทอดหนึ่ง และตกผลึกมาเป็นเซนในแบบของญี่ปุ่น แบ่งออกเป็น 2 สาขา ได้แก่ รินไซเซน และโซโตะเซน

รินไซเซนนั้น สามารถกล่าวได้ว่าเป็น เซนสายสำหรับโชกุน ซามูไร เนื่องจาก มีการใช้การตวาด การฟาดตี หรือคำพูดที่รุนแรง ในการกระตุ้นให้ผู้ศีกษาบรรลุธรรมอย่างฉับพลัน และมีระเบียบ วินัย ข้อบังคับต่างๆ ที่เหล่าซามูไรต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และแม้ว่าพุทธศาสนาจะไม่เน้นการฆ่า แต่เมื่อมีเซนสายรินไซเกิดขึ้นแล้ว คำสอนที่ให้ฆ่าทุกสิ่งทุกอย่างหน้า เมื่อพิจารณาแล้วเป็นคำสอนที่ไม่สมเหตุผลอย่างยิ่ง แต่ในวิถีแห่งเซนนั้น ไม่อาจแปลคำพูดคำสอนตรงตามตัวหนังสือได้ ซึ่งพระเซนโดยปกติทานมังสวิรัต จึงเป็นไปไม่ได้ที่ปรมาจารย์เซนจะสอนให้ลูกศิษย์ฆ่า และในแต่ละคำสอนอาจใช้ได้กับบางคนและในบางสถานการณ์เท่านั้น จึงนอกจากนี้เซนสายนี้ยังเน้นสอนการปฏิบัติธรรมทุกขณะ แม้ในยามที่ทำงานหรือดำรงชีวิตตามปกติอีกด้วย ส่วนสายโซโตะเซนนั้น เน้นการทำสมาธิภาวนา มีความนุ่มนวลมากกว่าสายรินไซ จึงเป็นเซนสำหรับชาวบ้าน

เซนมีแนวทางปฏิบัติที่นำไปสู่ทางรู้แจ้งและทางดับทุกข์ หรือความเป็นอิสระเสรีในชีวิต สอนให้รู้จักพึ่งพาตนเอง และเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับชีวิตของพวกขามูโรมาตั้งแต่ยุคเริ่มต้นประวัติศาสตร์ เนื่องจากเซนมีคำสอนที่สอดคล้องกับแนวทางของขามูโรในสองด้านคือ ด้านศีลธรรม สอนให้ไม่นำเรื่องอดีตมาเป็นกังวล ส่วนด้านปรัชญานั้น มีคำสอนที่ให้ปฏิบัติต่อชีวิตและความตายเปรียบเสมือนเป็นเรื่องเดียวกัน แต่เนื่องจากเซนเป็นศาสนาเกี่ยวกับเรื่องของจิตใจ ด้านศีลธรรมจึงเหมาะกับขามูโรมากกว่า นอกจากนี้ เเซนยังสอนความมีระเบียบวินัยแบบเรียบง่ายและตรงไปตรงมา ด้วยการพึ่งพาตนเองและด้วยการระงับหรือหักห้ามใจตนเอง และไม่เพียงแต่ขามูโรเท่านั้น แนวคิดเหล่านี้ก็ปรากฏถึงผู้หญิงด้วย ในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกขามูโร 47 โรนิน มิเกะ ก็เป็นละครสำคัญตัวหนึ่งที่สามารถถ่ายทอดแนวความคิดนี้ได้ดีเช่นกัน โดยเฉพาะในฉากที่แม่มดได้ยื่นมีดสั้นให้ หรือนางสนมได้ยื่นยาพิษให้ หลังจากที่สิ้นไร้ที่พึ่งแล้ว มิเกะกลับปฏิเสธที่จะฆ่าตัวตาย ซึ่งอาจเป็นผลมาจากแนวคิดของการพึ่งพาตนเอง หรือการหักห้ามใจและความเข้มแข็งของพุทธศาสนิกชนที่เธอได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เด็กๆ ขามูโรจะต้องมีจิตใจที่แน่วแน่และเพ่งอยู่กับอารมณ์ใดอารมณ์หนึ่งอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในสนามรบ หรือขณะกำลังต่อสู้ ขามูโรจะต้องไม่มีความกังวลใดๆ ไม่ว่าในทางจิตใจ หรือทางกาย และจะต้องมีความอดทนต่อทุกสิ่งทุกอย่าง และเซนก็เป็นความว่างเปล่า ขามูโรจะต้องละทิ้งจิตที่ติดอยู่กับชีวิตและความตาย เพื่อให้เกิดความกล้าหาญ นั่นคือ ความกล้าหาญในการเผชิญหน้ากับความตายซึ่งเป็นสิ่งที่เซนได้เน้นย้ำกับขามูโร

ข. ศาสนาชินโต

ชาวญี่ปุ่นไม่ได้เป็นชนชาติแรกที่อพยพเข้ามาอาศัยอยู่บนเกาะญี่ปุ่น โดยมีชาวพื้นเมืองอาศัยอยู่ก่อนหน้าแล้ว และศาสนาของพวกเขาที่ติดตัวมา ส่วนใหญ่แล้วจะเกี่ยวข้องกับเวทมนตร์คาถา หรือพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไปในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากชาวญี่ปุ่นสมัยโบราณมีเผ่าต่างๆ หลายเผ่า แต่ละเผ่าเคารพบูชาบรรพบุรุษและเทพเจ้า แต่เดิมไม่มีชื่อเรียกศาสนาชินโต เมื่อพุทธศาสนา และศาสนาขงจื้อได้แพร่ไปสู่ประเทศญี่ปุ่นจึงเรียกศาสนาใหม่นี้ว่า “ชินโต” (งานังค์ ทองประเสริฐ 2545 : 28) เพื่อให้ต่างจากศาสนาพุทธและศาสนาขงจื้อ ชินโต มีความหมายว่า วิถีของพระเจ้า คำสอนจึงมุ่งให้บุคคลปฏิบัติตนตามทางของสวรรค์และภักดีต่อพระเจ้า ซึ่งหมายถึง ธรรมชาติรอบตัวมนุษย์ ศาสนาชินโตยึดถือคำสอนสืบเนื่องมาจากศาสนาเต๋าและขงจื้อหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับแนวคิดเรื่องความตาย (พิเศษเสถียร พันธรังสี 2555 : 100-

101) ได้กล่าวถึงเรื่องความตายในศาสนาชินโตไว้ว่า ศาสนาชินโตจะไม่กล่าวถึงเรื่อง โลกหน้า เพราะเชื่อว่า วิญญาณเป็นอมตะ ความตายเป็นเสมือนการเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวใหม่ ดวงวิญญาณจะคอยปกป้องวงศ์ตระกูลของตนอยู่เสมอ

นอกจากนี้ยังมีคำสอนเกี่ยวกับการบูชาผู้กล้าหาญ ส่งผลให้ชาวญี่ปุ่นรักประเทศชาติและบรรพบุรุษของตนมาก หากเมื่อผู้ใดอุทิศชีวิตให้ชาติ วิญญาณของผู้นั้นจะได้รับการยกย่อง ทหารญี่ปุ่นจึงรบด้วยความกล้าหาญ ดังที่เหล่าโรนินทั้ง 47 ได้กระทำเพื่อเจ้านายของเขา โดยไม่คำนึงถึงโทษทัณฑ์ที่จะเกิดกับพวกเขา หรือแม้แต่ในครอบครัวก็ตาม ซึ่งเห็นได้จาก ภรรยาของ โออิชิ ได้กล่าวว่า “ตัวข้าเป็นเมียของยอดชายชามูไรไม่ว่าหน้าที่ของท่านคืออะไรมันคือของข้าเช่นกัน” จากนั้นเมื่อเขาตายไปผู้คนจะเคารพยกย่อง ด้วยความชื่นชมปีติในเกียรตินี้ว่า เป็นมหาวีรบุรุษผู้กล้าหาญของชาติญี่ปุ่น และยังส่งผลให้เกิดเป็นหลักธรรมประจำใจที่เรียกว่า บูชิโด ซึ่งเป็นวินัยของนักรบชามูไร

มธุรส ศรีนวรรตน์ (2552 : <http://www.crs.mahidol.ac.th/thai/shinto00.htm>) ให้ความหมายของ บูชิโด ไว้ว่า หนทางของอัศวินนักรู้ ซึ่งได้รับการพัฒนาในสมัยเฮอัน โดยที่หลักประพจน์ของชามูไรญี่ปุ่นในสมัยนั้น มีดังนี้ ชามูไรทุกคนจะต้องอยู่ในสังกัดของเจ้านายในระบบศักดินา และจะต้องจงรักภักดีและอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเจ้านาย โดยรำลึกบุญคุณเจ้านายอยู่เสมอและหาทางตอบแทนบุญคุณนั้นให้ได้ เพราะการตอบแทนหนี้บุญคุณถือว่าเป็นความดีสูงสุด พันธะหน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับเจ้านายเป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าครอบครัว และครอบครัวของชามูไรทุกคนจะต้องสนับสนุนการกระทำของพวกเขาจึงจะได้รับการยกย่องจากสังคม ชามูไรจะต้องเป็นผู้ที่มีความกล้าหาญ ไม่กลัวความตาย การตายที่มีเกียรติของชามูไรคือ การทำฮาราคิри หรือ เซ็ปปุกุ การตายแบบนี้เป็นการแสดงความกล้าหาญอย่างสูง ที่จะต้องเผชิญกับความเจ็บปวด ชามูไรจะต้องยอมตายเพื่อรักษาเกียรติ ชามูไรต้องควบคุมตัวเองไม่อ่อนไหว ไม่แสดงอาการไม่ว่าเจ็บหรือยินดี ต้องสงบนิ่งทั้งการกระทำและจิตใจ ชามูไรที่ยึดถือและปฏิบัติบูชิโดโดยครบถ้วนนับเป็นนักรบที่แท้จริงและสมบูรณ์แบบ และนอกจากนี้ ชามูไรจะต้องมีความเที่ยงธรรม มีเมตตา รักความยุติธรรม และช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ดังนั้น ความ

กล้าหาญในการเผชิญหน้ากับความตาย เป็นสิ่งที่ได้รับการปลูกฝังมาในสายเลือดและดวงวิญญาณของชาวญี่ปุ่น โดยผ่านกระบวนการหลักความคิดของศาสนาต่างๆ อันเป็นที่พึงพิงทางจิตใจและสิ่งที่จะช่วยตัดสิ้นความผิดหรือสิ่งถูกต้องดีงาม เพื่อให้สังคมญี่ปุ่นเกิดความมีระเบียบการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข

2.2.3 ความเชื่อของชีวิตหลังความตาย

ชาวญี่ปุ่นได้รับอิทธิพลความเชื่อเรื่องความตายมาจากหลายศาสนา ศาสนาพุทธ ลัทธิชินโต และลัทธิขงจื้อ มีที่มาและคำสอนที่แตกต่างกัน ชาวญี่ปุ่นก็มีการนำมาปรับประยุกต์ใช้และผสมผสานกัน ได้อย่างลงตัว สามารถกล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนา นอกจากจะเป็นบ่อเกิดแห่งเซนแล้ว ยังสร้างความคิดความเชื่อให้กับชาติญี่ปุ่นมากมาย ส่วนที่ปรากฏเด่นชัดในภาพยนตร์นั้น กลับเป็นพวกเทนงูผู้ถูกแยกจากสังคม หรือถูกมองว่าเป็นพวกนอกรีตนั้น เป็นพวกที่เข้าใจเรื่องชีวิตและความตายมากที่สุด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเทนงูเป็นตัวเชื่อมระหว่างโลกและความตาย ดังบทของเทนงูที่สนทนากับไควว่า “ให้ข้าสอนเจ้าเรื่องความรักนะ ใดเป็นความรักชั่วคืนเดียวที่พาเจ้าเข้ามาสู่โลกนี้ กะลาสีเรืออังกฤษและหญิงชวาญี่ปุ่นแม่ผู้เป็นที่รักทอดทิ้งเจ้าไว้ให้ตายในป่าอาณรรพ์แห่งนี้แล้วตัวประหลาดลูกสายเลือดผสมแต่เราได้พบเจ้ายอมรับเจ้าฝึกฝนเจ้า เราสอนเจ้าในหลายสิ่งหลายอย่างแต่เจ้าหนีไปเจ้าหันหลังให้กับของขวัญจากสวรรค์”

โดยที่ทั้งโลกตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ มีความเชื่อเรื่องการตายแล้วเกิดใหม่ โดยเฉพาะในเอเชียที่มีผู้นับถือศาสนาพุทธเป็นจำนวนมากและส่งผลให้คนส่วนใหญ่ยอมรับว่าการตายแล้วเกิดใหม่เป็นกฎธรรมชาติอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งการเกิดใหม่นั้นอาจเปลี่ยนจากชนชาติหนึ่งไปยังชนชาติหนึ่งในโลกหรือไม่เปลี่ยนแปลง แล้วแต่กรรมบันดาลของแต่ละคนเป็นสำคัญตามแนวความคิดพุทธศาสนาเกี่ยวกับเรื่องการตายแล้วเกิดใหม่ พุทธศาสนามีความเชื่อเรื่องการตายเวียนว่ายตายเกิด และถือว่าคนเราทุกคน ล้วนเกิดมาแล้วทั้งสิ้นนับชาติไม่ถ้วนและเกิดในภพภูมิที่ดีเลวต่างกันตามวิบากกรรมที่ได้ทำไว้ ถ้าหากยังมีกิเลสอยู่ ก็ย่อมต้องไปเกิดใหม่เวียนว่ายตายเกิดอยู่ตราบนั่น จิตที่ได้รับการขัดเกลาแล้ว แต่ยังคงเต็มไปด้วยกิเลส ถือว่าจะต้องไปเกิดในภพใหม่ต่อไป ในสถานภาพที่ดีขึ้นบ้าง แต่หากละเลยไม่มีการขัดเกลาอบรม ปล่อยให้กิเลสพอกพูนทับถมหนาขึ้น จะไปเกิดใหม่ในภพชาติที่ต่ำ

ทราลง ตามพุทธภายิต ที่ว่า การเกิดใหม่นั้น กรรมซึ่งเป็นตัวกำหนดภพภูมิใหม่ แสดงให้เห็นเด่นชัด เลขที่เคียวว่า การเกิดใหม่ของทั้งมนุษย์และสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ย่อมต้องอาศัยกรรมกิเลส และวิญญาณที่มีความสัมพันธ์กัน จากพุทธภายิตนี้แสดงให้เห็นว่า พระพุทธเจ้าทรงรับรองความเป็นจริงเกี่ยวกับการเวียนว่ายตายเกิดของวิญญาณที่ยังมีกิเลสและกรรมอยู่ ส่วนจะไปเกิดใหม่ในภพใดก็ขึ้นอยู่กับกิเลสและกรรมของบุคคลที่เกี่ยวกับภพนั้น (บรรยง บุญฤทธิ์ : 2529) ดังบทพูดของมิกะที่กล่าวกับไควว่า “พ่อของข้าเคยบอกข้าว่า โลกนี้เป็นเพียงการเตรียมเส้นทางเพื่อไปสู่โลกหน้า ทั้งหมดที่เราขอ คือให้เราจากไปพร้อมกับการมีรักและการถูกรัก”

ส่วนศาสนาชินโตและขงจื้อนั้นมีคำสอนที่คล้ายกันในด้านกาให้ความเคารพแก่บรรพบุรุษ ในขณะที่ศาสนาชินโตสร้างความจงรักภักดีและความรักชาติให้แก่บูชิโด ไม่ว่าฝ่ายดีหรือฝ่ายร้าย ในภาพยนตร์ต่างก็ต้องการประกอบพิธีกรรมบูชาบรรพบุรุษที่สุสาน อย่างเช่น การกำหนดวันบูชาบรรพบุรุษของฝ่ายร้ายหรืออิสระ หรือการที่โรนินทั้ง47 ไปเคารพหลุมศพเจ้าเมืองอาซาโนหลังจากที่แก้แค้นสำเร็จแล้ว พร้อมทั้ง โออิชิได้กล่าวกับดวงวิญญาณของเจ้าเมืองอาซาโนว่า “นายท่านพักได้แล้ว แค้นท่านหมดสิ้นแล้ว” แม้เป็นบทพูดเพียงสั้นๆ แต่ก็ให้ความหมายทางความรู้สึกและกินใจ เพราะสิ่งที่โออิชิและพวกได้ร่วมกันสร้างและทำมาทั้งหมดนั้น มีทั้งความความสูญเสียและชัยชนะที่ต้องและด้วยเลือดเนื้อและพลังใจของความจงรักภักดี รวมถึงภาระหน้าที่ของพวกเขาที่ได้จบสิ้นลงแล้วเช่นกัน และการล้างแค้นก็ถือเป็นการตอบแทนพระคุณอย่างหนึ่งตามหลักคำสอนที่ปรากฏในลัทธิชินโตและขงจื้อ

(จินดา จันทรแก้ว 2532 : 111-112) กล่าวไว้ว่า มีการบูชาบรรพบุรุษและนับถือจักรพรรดิคุงเทพเจ้า ชินโตเป็นที่รู้จักทั่วไปว่าไม่มีศาสดาหรือผู้ตั้งศาสนา เพราะเป็นแนวความคิดที่เกิดสืบเนื่องมาจากขนบประเพณีในการบูชาบรรพบุรุษ และบูชาเทพเจ้า ในหลักคำสอนของศาสนาชินโต ประกอบด้วยหลักคำสอนเรื่องเทพเจ้า และจริยธรรมในศาสนาชินโต ได้แก่ ความกล้าหาญ ความจงรักภักดี ความสะอาด และการมีชีวิตแบบธรรมชาติ และยังมีความเชื่อว่าพระจักรพรรดิเป็นผู้สืบทอดเชื้อสายมาจากเทพเจ้าโดยตรง ซามูไรจึงจงรักภักดีต่อองค์จักรพรรดิและเจ้านาย และเชื่อว่า

แผ่นดินญี่ปุ่นเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และสถานที่สถิตของเทพและวิญญาณของบรรพบุรุษ ชาмуไรจึงมีความรักชาติและศรัทธา พร้อมทั้งจะปกป้องแผ่นดินทุกเมื่อด้วยทั้งหมดของชีวิต

ในภาษาญี่ปุ่น คำที่ใช้เรียกเทพเจ้า คือ คำว่า คามิ มีความหมาย 3 ประการ คือ ความบริสุทธิ์ หรือสว่างรุ่งเรือง ความสูงส่งกว่า และความแปลกประหลาด ลึกลับ น่ากลัว ซ่อนเร้นเหนือธรรมชาติ ตามทัศนะของศาสนาชินโต คามิไม่ใช่เป็นเพียงแต่มนุษย์เท่านั้น แม้แต่นก สัตว์ พืช ต้นไม้ ทะเล ภูเขา และทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นอะไรที่สมควรแก่การเกรงขาม และการแสดงออกถึงพลังที่พิเศษ ก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นคามิ ไม่จำเป็นที่จะต้องเด่นในด้าน ความงดงาม ความดี หรือความสามารถเท่านั้น แม้แต่สิ่งที่ร้ายกาจและสิ่งที่ประหลาดลึกลับ ซึ่งบุคคลทั่วไปเกรงกลัวก็เรียกว่าคามิ พระจักรพรรดิที่สืบสันตวงศ์กันลงมา มนุษย์ที่สูงส่งซึ่งมีตัวอย่าง อยู่มากมายทั้งในสมัยโบราณและสมัยปัจจุบัน สุนัขจิ้งจอก เสือ หมาป่า ลูกท้อ เพชร พลอย ล้วนเรียกว่า คามิตั้งสิ้น 7 (สุชีพ ปุญญานุภาพ 2545 : 113-115) ซึ่งอาจเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้กำกับในการสร้างตัวละครที่มีลักษณะแฟนตาซี หรือสิ่งเหนือธรรมชาติก็เป็นได้ โดยเห็นได้จากการปรากฏตัวของเทนุ สุนัขจิ้งจอก แม่มด หรือยักษ์ เป็นต้น

อีกทั้งยังซึมลึกไปถึงแก่นของดวงใจของชาмуไรและชาวญี่ปุ่นทุกเหล่าหมู่ ประโยชน์อันใดที่เกิดแก่พระเจ้าแผ่นดินและบรรพบุรุษ ก็ถือว่าเป็นประโยชน์ของตนเอง การบูชาและถวายพระพรแก่องค์จักรพรรดิและบรรพบุรุษ ก็คือการถวายพรและการให้ความเจริญแก่ตนเอง เนื่องจากชินโตไม่พูดถึงเรื่องโลกหน้า และมีความเชื่อว่าวิญญาณเป็นอมตะ คือเรื่องความตายเป็นเสมือนการเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวใหม่ ดวงวิญญาณของบรรพบุรุษผู้ล่วงลับไปแล้ว เป็นของไม่ตาย สามารถท่องเที่ยวอยู่ที่หลุมฝังศพ และคอยปกป้องวงศ์ตระกูลของตนอยู่เสมอ ความสุขหรือทุกข์ของวงศ์ตระกูลหากเกิดขึ้นเมื่อใด ดวงวิญญาณก็ได้รับผลเช่นนั้นด้วย ส่งผลให้เกิดพิธีกรรมการบูชาสุสาน และความเชื่อเรื่องเทพเจ้าต่างๆเกิดขึ้น แนวคิดเรื่องเทพเจ้าเป็นแนวความคิดที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของศาสนาชินโตอย่างยิ่ง

ดังนั้น ทั้งพระพุทธศาสนา ศาสนาชินโต และลัทธิขงจื้อ ได้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อแนวความคิดและการกระทำของชาวญี่ปุ่น ซึ่งมีความผสมผสานกันได้อย่างลงตัว ดังที่

ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกซาโมไร 47 โอรินิน แม้จะมีการล้างแค้นด้วยชีวิตเพื่อเกียรติและศักดิ์ศรีตามวิถีของซาโมไร แต่ก็ยังมีการกล่าวถึงความตายเป็นเพียงสิ่งชั่วคราว เพราะสุดท้ายแล้วก็เชื่อว่าจะต้องกลับมาเกิดใหม่ในภพหน้า ดังคำพูดในฉากหนึ่งของไค ที่พูดกับมิกะว่า “ข้าจะตามหาท่าน แม่ฟ้าฟาน หนึ่งพันโลก เกิดตายเป็นหมื่นชาติ จนกว่าจะพบพานท่าน”

3. สรุป

จากภาพยนตร์เรื่อง มหาศึกซาโมไร 47 โอรินิน เมื่อได้ศึกษา วิเคราะห์ โครงเรื่อง บทบาท สัญลักษณ์ และความคิดหรือความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องความตาย ที่ปรากฏในภาพยนตร์แล้วนั้น แสดงให้เห็นว่าจากเรื่องจริงอันกล้าหาญของ โอรินิน ทั้ง 47 ที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ได้เป็นที่กล่าวขานถึงและได้รับการนำไปก่อกำเนิดเป็นละคร ไปจนถึงกลายเป็นภาพยนตร์เรื่องนี้ แม้ในด้านภาพรวมของภาพยนตร์ที่สื่อถึงความเป็นโอรินิน หรือการใช้เทคนิคพิเศษในการสร้างบทแฟนตาซียังได้ไม่ดีเท่าที่ควร แต่เมื่อกล่าวถึงเรื่องความตายที่ปรากฏในภาพยนตร์นั้นและนำมาศึกษาแล้ว ทำให้ทราบและเข้าใจถึงที่มาและแนวความคิดความเชื่อของคณูญี่ปุ่นที่มีความเชื่อมโยงกันและสามารถนำมาดัดแปลงใช้ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านพุทธศาสนานิกายเซน ที่เน้นความเรียบง่าย การพึ่งพาตนเอง แต่เมื่อแยกมาเป็นสายรินไซ แนวทางปฏิบัติก็เปลี่ยนไป แต่ยังคงยึดหลักเดิมอยู่ และศาสนาชินโต ที่มีความเชื่อและสั่งสอนให้เคารพบรรพบุรุษ เจ้านาย และประเทศชาติ แม้จะรับมาจากต่างถิ่น แต่ก็นำมาปรับใช้ได้อย่างลงตัวและเหมาะสมตามสภาพวิถีชีวิต จึงเป็นประเด็นใหม่ที่ควรศึกษาต่อว่า จากอดีต ในสังคมญี่ปุ่น ที่ไม่จำกัดเฉพาะในภาพยนตร์ เรื่องแนวความคิดความเชื่อความตาย ยังคงเหมือนอดีตหรือไม่ และมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยศึกษาจากแนวคิดทางด้านศาสนา เพราะศาสนาเป็นสิ่งสำคัญและมีผลต่อวิถีคิดในทุกๆด้านของคณูญี่ปุ่น ซึ่งเมื่อเวลาผ่านไป มีเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามา พวกเขาจะยังคงมีแนวคิดหรือวิถีปฏิบัติต่อเรื่องความตายเช่นในอดีตอย่างไร หรือ สามารถศึกษาแนวความคิดความเชื่อเรื่องความตาย ผ่านภาพยนตร์เรื่อง Departures ได้เช่นกัน ซึ่งเป็นมุมมองเรื่องความตายของคณูญี่ปุ่น ในสมัยปัจจุบัน